

13. Fasmer M. *Jetimologičeskij slovar' russkogo jazyka: v 4-h t. / Per. s nem. i dop. O. N. Trubacheva. M.: Progres, 1986 - 1987. T 2. 672 s.*
14. Fasmer M. *Jetimologičeskij slovar' russkogo jazyka: v 4-h t.: / Per. s nem. 2-e izd. M.: Progress, 1987. T. 3. 832 s.*
15. Fedorovyh Nadiia. *Ukrainska narodna astronomiia. Ukrainske nebo. Studii nad istoriieiu astronomii v Ukraini: zbirnyk naukovykh prats / za zah. red. O. Petruka. Lviv: Instytut prykladnykh problem mekhaniky i matematyky im. Ya.S. Pidstryhacha NAN Ukrainy, 2014. S. 88-156. URL: http://www.iapmm.lviv.ua/12/ukr_sky/ukr_sky-1/ (data zvernennia: 03.11.2019).*
16. Cheha O.V. *Novogrecheskaja leksika narodnoj astronomii v sopostavlenii s balkanoslavjanskoi: luna i lunnoe vremja (jetnolingvističeskij aspekt): avtoref. dis... kand. filol. nauk. spec.: 10.02.10 – sravnitel'no-istoričeskoe, tipologičeskoe i sopostavitel'noe jazykoznanie. Moskva, 2009. 24 s.*
17. *Slovník stereotypov i symbolů ľudových / Koncepcja całosci i redakcja J. Bartmiński. T. 1. Z. 1. Niebo. Światła niebieskie. Ogen. Kamienie. Lublin, 1996. 439 s.*

Plechko A.

SEMANTOLOGY OF THE CELESTRIAL BODIES NAMES IN THE DIALECTS OF MIDDLE POLISSIA

The paper gives some lexicographical analysis of the celestial bodies names: the Moon, the Sun and the stars in their middle Polissian variants, as well as highlightens the researchers' views on the data from the lexicographical sources on the given topic. The research topicality is due to the fact that lexical-semantic group «The Names of the Celestial Bodies» in middle Polissian dialects has not been elucidated enough by the researchers yet. The paper compares the lexical items functioning-names of the celestial bodies – in dictionaries and in modern beliefs of Polissia population, analyzes the composition as well as the semantic structure of lexical items which belong to the lexical-semantic field «Celestial Body names».

The methods of field material collection and the descriptive method within which were used the methods of lexical-and-semantic analysis of the lexical items under inquiry, practices of statistical and languageographical methods which made it possible to determine the quantitative ratio and the territorial spreading of the names under inquiry, were used to perform the tasks.

The Polissian names of the Moon, the Sun and the stars as celestial bodies are represented by the paradigm of phonetic and lexical variants, that testifies to their antiquity (belong to Indo-European layer of vocabulary). Somewhat broader variation, represented except phonetic by word-forming variants, reveal middle Polissian names of the Moon's phases as compared to the names of other celestial bodies (the Sun, a star). In tender and sweet appeals to celestial bodies, most of which concern the Moon, is shown the respect to these personified objects which reflect the remainder of the ancient cult to celestial bodies. The represented variants of middle Polissian names of the celestial bodies testify to preserving Polissia population's ancient beliefs concerning the celestial bodies.

Key words: lexical-semantic field, celestial bodies, the Moon, the Moon's phases, the Sun, stars, middle Polissian dialects, Polissian beliefs.

УДК 811.161.2'367]'37

Плющ М. Я.

СПЕЦИФІКА ВИРАЖЕННЯ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНОГО ВІДНОШЕННЯ «ШЛЯХ РУХУ, ПЕРЕМІЩЕННЯ»

Стаття присвячена з'ясуванню особливостей синтаксису словоформи іменників (займенників) орудного відмінка у придієслівній позиції на позначення семантико-синтаксичного відношення «шлях руху, переміщення» (кудою?) у сучасній українській мові як валентно зумовленого компонента у структурі речення-висловлення.

Ключові слова: дієслово, семантико-синтаксичні відношення, локативний компонент, синтаксис форми слова, структурна схема речення, валентність.

У часи національного відродження в Україні природно зростає інтерес до власної історії, а особливо до наукового вивчення історії української мови й сучасного її функціонування [4, с.3]. Дослідники історії української мови покликані науково потверджувати її самотутність, як визначив О. Шахматов: «Етнографічно малороси

визначаються передовсім мовою: геть на всьому просторі, який займає малоруське плем'я, чути мову, що в істотних своїх рисах становить одну цілісність, розгалужену на більш чи менш подібні одне до одного наріччя, говірки» [15, с.7].

Наукова теорія мови покликана робити широкі узагальнення, побудовані на якнайбільш адекватному відображенні дійсних ознак природної мови, закономірностей її функціонування і розвитку [6, с.12].

Оцінюючи науковий доробок авторів українських граматики 20-30-их років ХХ століття (С.Смаль-Стоцького, В.Сімовича та його послідовників), Н.Гуйванюк відзначає важливість їхніх поглядів. На думку вченої, вони створили міцний фундамент сучасної синтаксичної теорії у різних її напрямках і школах [3, с.214-215]. Особливу цінність становить орієнтація у формуванні української літературної мови на народну мову. У праці Олени Курило «Уваги до сучасної української літературної мови» зазначено: «Народ у своїй мові твердим кроком ступає тільки тоді, коли має за підставу ту живу, рідну мову, що її віками викохала собі народна стихія» [5, с.223]. Це спонукає до вивчення самотутніх рис рідної мови, що є завжди актуальним. Зокрема потребує уточнення функції «шлях руху, переміщення», яку в українській граматиці розглядають досить суперечливо.

У пропонованому дослідженні поставлено мету: виявити особливості лексичної і граматичної семантики орудного відмінка та прийменникових форм інших відмінків як засобів реалізації просторових семантико-синтаксичних відношень у структурі речення-висловлення.

Зміст дієслів, об'єктивуючи типізовані семантичні відношення реальної дійсності в семантичних категоріях, представлений у системі мови через граматичні категорії на основі лексичного значення як динамічної ознаки дії, процесу, стану. Лексико-семантичні групи дієслів на синтаксичному рівні реалізують семантичну валентність – приєднання певної кількості обов'язкових компонентів (суб'єкта, об'єкта, адресата, знаряддя, засобу та одного чи й чотирьох локативів).

Грамматика як модель організації мови у морфологічній парадигмі закріплює словоформи за певною функцією в реченні (актах мовлення). Тобто грамматика організує мовні засоби (повнозначні слова і їх морфемний склад) у певній системі, в якій вони становлять усталені засоби інваріантних значень у реченні. Важливою функцією, зокрема, є вираження семантико-синтаксичних відношень простору і часу, що відображають семантичну категорію буття матеріального (чи уявного) світу. До сфери просторових відношень у мовному позначенні найдавнішими засобами були і залишаються займенники як клас вказівних слів і похідні від них прислівники, співвідносні з іменниками і прикметниками (*я–ти–він (вона, воно); цей–той, такий–інший, мій–твій, наш–ваш, їхній*), та питальні, співвідносні з предметними й ознаковими словами, зокрема з дієсловами: *де? куди? звідки? кудю?* Оскільки синтаксисові належать мовні одиниці, які безпосередньо слугують для спілкування і співвідносять висловлення з реальною дійсністю [10, с.5], то, крім дейктивів, засобами вираження просторових семантико-синтаксичних відношень виступають відмінкові форми іменників. Дослідники історичних пам'яток наголошують на тому, що в історичному розвитку української мови спостерігаються зміни у творенні іменних форм як засобів вираження просторових відношень. У працях учених, присвячених вивченню відмінків (О.Потебня, О.Шахматов, І.Вихованець, З.Іваненко, Є.Кржижкова, Є.Курилович, І.Кучеренко, О.Мельничук, І.Слинько, Д.Станішева, Є.Тимченко, К.Ходова, Е.Чешко та ін.), характер представлення просторових відношень у реченні розглянуто на основі семантики і валентності дієслова. Проте у сфері синтаксису форм слів, особливо орудного місця, спостерігаються суперечливі погляди, зокрема неоднозначне трактування функції «шлях руху, переміщення». Дослідники українського синтаксису не фіксують словоформу орудного відмінка іменника зі значенням «шлях руху, переміщення», логічно визначуваного питальним відзайменниковим прислівником *кудю?* Це можна пояснити впливом російської граматики. Так, у «Русской грамматике» (1980) серед обставинних поширювачів речення виділено іменникові словоформи за логічними питаннями: *где? в*

каком месте? на каком пространстве? откуда? с какой стороны? куда? в какую сторону? в каком направлении? по какому пути? мимо чего? около чего? в сторону от чего? навстречу кому? между чем и чем? [10, с.156]. Питання кудой? відсутнє, оскільки в російській мові давно втрачено вживання словоформи орудного зі значенням шляху руху, переміщення. Воно замінено прийменниково-відмінковими словоформами. Проте серед конструкцій, які ілюструють названі просторові відношення, ужито і давню форму орудного відмінка: *Да отрешитесь, наконец, от привычки ходить по дорожкам. Роцей и ближе, и свободней (Фед.)* [там само].

Про зміни в російській мові щодо вираження локативів зазначав О.Потебня: «у російських говорах значення займенникових прислівників *куди, сюди, туди* уже змішалось з *куда*, так що обидві форми ставляться або як однакові, або одна витіснила іншу, привласнивши собі її значення, напр.: *«иди сюда (сюды) ко мне и обойти сюда (этою стороною)»*. Учений вважає, що в українській мові прислівники *кудою, сюдою, тудою* можна розглядати як відновлення такого значення, ще наявного в чеській мові [9, с.438]. Під впливом російської граматики слова *кудою, сюдою, тудою, кудоюсь*, і в сучасній українській граматиці не узвичаїлись як нормативні, літературні. Та треба віддати належне авторам «Словника української мови» (в 11 т.), які в статті «*кудою*» [13, с.385] виділили функцію зі значенням «шлях руху, переміщення», властиву українській мові як «*розмовну*», хоч так само можна кваліфікувати й інші відзайменникові прислівники: *Де? Куди? Звідки?*.

Одним із найдавніших значень орудного відмінка є вираження просторової характеристики дії-переміщення. Орудний місце пов'язаний з орудним інструментальним як оформлювач назви простору, в якому відбувається переміщення. У давнину він позначав: 1) шлях, по якому здійснювався рух; 2) локалізацію нецілеспрямованої дії в межах певного простору і 3) шлях руху через простір, що пересікається [2, с.477]. В історичному розвитку засобів вираження просторових відношень орудний відмінок поступово звужував обсяг своїх значень, передаючи окремі з них прийменниковим конструкціям та прислівниковим словам.

У нашому дослідженні форм орудного відмінка місця [8, с.67-82] виділено такі значення просторових відношень: 1) місця, по якому здійснюється цілеспрямований рух (*іти лісом, пройти вулицею*) або локацію стану (*полам стелиться туман*); 2) місце (отвір), через яке здійснюється переміщення (*кров тече носом*); 3) нецілеспрямований шлях руху та цілеспрямований, що пересікається. Цю функцію переважно передають префіксальні дієслова доконаного виду (*підвезти, привезти, вийти, вилізти, пробігти, обійти, об'їхати, облетіти* та ін.). Напр.: *Під гаєм в'ється річенька. Як скло вона блищить, Долиною зеленою Кудись вона біжить* (Л.Глібов); *Упереді лежав шлях вузький, мало їжджений, такий самий, на який вони з'їхали, попали, самі не знали коли й як. – Шлях є, та кудю він проходить?* – каже козак (Марко Вовчок). Форма орудного відмінка об'єктивує типізовані просторові відношення зумовленого, протяжного шляху руху, яке в російській мові передають обставини способу дії.

У сучасній українській мові орудний місце зі значенням шляху, у межах якого здійснюється лінійне переміщення предмета, зберігся більшою мірою, ніж орудний на позначення простору, що пересікається. Вказівку на переміщення предмета здатні виражати іменники з просторовим значенням: назви місцевості (*поле, степ, болото, гора, яр*); земельних угідь, господарств та ін. (*луки, лан, городи, парк, баштан, пасіка, пасовище*); назви водних і повітряних просторів тощо. (*море, озеро, річка, струмок, русло, небо, небеса, горизонт*); назви шляхів, доріг, сполучень (*шлях, стежка, путівець, гостинець* (заст.), *майдан*); назви місця проживання (*столиця, село, хутір, район*); назви будівель і їх частин (*хата, кімната, коридор*); а також слова з узагальненим просторовим значенням (*світ, земля, край, пустеля, зарослі, манівці*) та ін.

Іменник може виступати як в однині, так і в множині, виражаючи невизначену просторову протяжність переміщення предмета або повторювальність дії, процесу переміщення в певному просторі. О. Потебня зазначав, що орудний місце характеризується тим, що словоформою орудного виражається переміщення предмета кількома точками, а не

однією, як це властиво місцевому відмінку [9, с.437] Пор.: *Тротуаром пройшов Петро Йосипович Бунчук* (М.Зарудний). *До річки нахились чолом, покочу я пісню містом і селом* (М.Рильський). *Дивлюсь: так буцім сова Летить лугами, берегами, Та нетрями, Та глибокими ярами, Та широкими степами, Та байраками.* (Т.Шевченко).

Поряд з орудним місця на позначення простору, що не пересікається, у давньоукраїнський період уже вживали прийменникову форму «по + місцевий відмінок», яка розвивалася в слов'янських мовах у тісному зв'язку з прийменниковою формою «по + давальний відмінок». Вибір словоформи орудного чи прийменникової «по + місцевий», чи інших прийменникових словоформ (зокрема й орудного) може зумовлюватися ситуацією або метою уникнення повтору тієї самої форми. Напр.: *Так і не розхилилася, подалася дорогою по селу жебрачити* (К.Гордієнко). *Не тільки в селі, а було й за кордоном. В гарячі жнива – по румунській землі!* (С.Скляренко).

Словоформа орудного передає також значення шляху руху, переміщення, що пересікається, як зумовленого, спричиненого у певній ситуації або намагання уникнути перешкоди, з'ясувати мету тощо. Напр.: *Ой піду я лугом, Лугом-долиною, Ой чи не зустрінусь З родом-родиною* (укр.нар.пісня). «*І кудою він, шибеник, уліз, вікна всі позачинені були*» (С.Васильченко). «*А може, вам удасться вийти тунелями аж на материк?*» (Д.Павличко). – *Потерпи ще трохи. Ще трохи маємо протиснутися цим вузьким, темним лазом* (О.Забужко).

При дієсловах доконаного виду минулого часу значення простору, що пересікається, найбільш виразне. Пор.: *Городами приходжу я до ставу* (М.Рильський); *Підеш тією стежкою і бачиш зелене-зелене море верб, очерету, кукурудзи та густої осоки* (І.Нечуй-Левицький); – *Кудою ж ти подасися, Остапе? – Та мені аби на Чорний шлях, а там уже якось воно буде* (М.Коцюбинський); *З того часу ставок чистий заріс осокою, Не купаються дівчата, обходять горю* (Т.Шевченко).

Для позначення руху, переміщення осіб, істот, протікання рідин, проходження газів, запаху через отвір та ін. у сучасній українській мові служать також прийменникові конструкції: місцевий відмінок із прийменником *по*, «*через + знахідний відмінок*» і «*крізь + знахідний*» або «*в + знахідний*». Напр.: *Через цю дірку в стіні і винесли на двір тіло Анта* (С.Скляренко).

Усі ці засоби виражають своєрідні додаткові значення, що зумовлено семантикою дієслів руху переміщення, оскільки у різних ситуаціях вони додатково передають значення мети або чинника руху (яким чином, як здійснювати переміщення), напр.: *блукати по полю, поміж житами; пробиратися через пуцу, крізь зарослі ожини; протиснутися між колонами солдатів до трибуни*. Такі прийменниково-відмінкові форми іменників широко вживані в сучасній українській мові не тільки в розмовному, а й в інших стилях, зокрема в художньому й публіцистичному. Наприклад, у пісні В.Івасюка, що тепер стала народною, ужито прийменникову форму місцевого відмінка: «*Бачу я тебе в снах у дібровах зелених. По забутих стежках ти приходиш до мене*». Названа словоформа передає просторове значення шляху руху, переміщення особи, а уведення означення «*по забутих стежках*» ускладнює сприйняття просторових відношень семантикою часових відношень – спогадів, коли він (хлопчик) із дівчинкою безтурботно бігали «*у дібровах зелених*».

У сучасному потрактуванні пропозиції як задуму акту мовлення йдеться про зорієнтованість її на певну модель не тільки за змістом, а й за модальністю. Мовець обирає структурну схему речення з метою вплинути на адресата.

«Функціональні семантико-синтаксичні категорії, – пише О.Селіванова, – інтегруються на базі семантичних зв'язків мовних одиниць» [11, с.194]. У віданні граматики перебувають правила вибору форм слів, відповідних структурній схемі речення, стилеві (жанрові) та настанові мовця у відповідній ситуації. Експлікація того чи того виду мовлення пов'язана з вираженням оцінки та емоцій.

Тарас Шевченко своєю мовною практикою увів у літературний обіг синтаксичну форму орудного відмінка як основний засіб вираження функції «шлях руху, переміщення» цільового призначення.

Отже, дієслова руху, переміщення можуть відкривати сім валентно зумовлених дієсловом позицій, усталених мовною практикою українського народу. У сучасній українській літературній мові для вираження просторових відношень доцільно ставити питання «*кудою переміщатися?*» (*сюдою, тудою*) та вживати відзайменникові прислівники в ролі обставин, сполучних слів у складнопідрядних реченнях (місця, означальних, з'ясувальних), як і інші прислівники-локативи: *де?* (*тут-там*), *звідки?* (*звідси, звідти*), *куди?* (*сюди, туди*). Нові засоби (прийменниково-відмінкові форми) співіснують із давньою формою орудного відмінка, виражаючи варіантні значення просторових відношень, що засвідчує самотність української мови на рівні синтаксису словоформ у структурі речення-висловлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І.Р. Синтаксис знахідного відмінка в сучасній українській літературній мові / Вихованець І.Р. – К.: Наук. думка, 1961, – 120 с.
2. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / за ред. О.С. Мельничука. – К.: Наук. думка, 1966. – 595 с.
3. Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст. Вибрані праці / Н.В.Гуйванюк. – Чернівці: Чернівецький ун-т, 2000. – 664 с.
4. Історія української мови: Хрестоматія / Упорядники С.Я. Єрмоленко, А.К. Мойсієнко. – К.: Либідь, 1996. – 287 с.
5. Курило О. Уваги до сучасної української мови / О.Курило. – Краків-Львів: Українське вид-во, 1942. – 246 с.
6. Мельничук О.С. Розвиток структури слов'янського речення / О.С. Мельничук. – К.: Наук. думка, 1966. – 324 с.
7. Мразек Р. Синтаксис русского творительного: структурно-сравнительное исследование / Мразек Р. – Прага: Stat. ped., 1964. – 285 с.
8. Плющ М.Я. Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення / М.Я.Плющ. – К.: КДПІ, 1978. – 110 с.
9. Потєбня А.А. Из записок по русской грамматике. – Т.І-ІІ – М.: Учпедгиз, 1958. – 536 с.
10. Русская грамматика. Т. II: Синтаксис. – М.: Наука, 1980. – 710 с.
11. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Е.А. Селиванова. – К.: Брама, Вовчок, 2004. – 336 с.
12. Слинько І.І. Історичний синтаксис української мови / Слинько І.І. – К.: Вища школа, 1973. – 215 с.
13. Словник української мови в 11 т. – К.: «Наукова думка», 1970-1980.
14. Тимченко Є.К. Вокатив і інструменталь в українській мові / Є.К. Тимченко. – К.: Вид-во УАН, 1926. – 118 с.
15. Шахматов О., Кримський А. Нариси з української мови. – К.: Друкар, 1922. – 188 с.

REFERENCES

1. Vykhoanets I.R. Syntaksys znakhidnoho vidminka v suchasni ukrainskii literaturnii movi / Vykhoanets I.R. – K.: Nauk.dumka, 1961, - 120 s.
2. Vstup do porivnialno-istorychnoho vyvchennia slovianskykh mov / za red.. O.S. Melnychuka. – K.: Nauk. Dumka, 1966. – 595 s.
3. Huivaniuk N.V. Slovo – Rechennia – Tekst, Vybrani pratsi /N.V.Huivaniuk. – Chernivtsi: Chernivetskyi un-tet 2000. – 664 s.
4. Istoriia ukrainskoi movy, Khrestomatiia / Uporiadnyky S.Ia. Yermolenko, A.K. Moisiienko. – K.: Lybid,1996, -288 s.
5. Kurylo O. Uvahy do suchasnoi ukrainskoi movy. – Krakiv-Lviv: Ukrainske vyd-vo, 1942, 2-he vyd.K., 1925. – 246 s.
6. Melnychuk O.S. Rozvytok struktury slovianskoho rechennia / O.S. Melnychuk. – K.: Nauk. dumka, 1966. – 324 s.
7. Mrazek R. Sintaksis russkogo tvoritel'nogo: strukturno-sravnitel'noe issledovanie / Mrazek R. – Praha: stat. ped ., 1964 – 285 s.
8. Plushch M.Ia. Vidminok u semantyko-syntaksychnii strukturi rechennia. – K.: KDPI 1978. – 110 st.
9. Potebnia A.A. Iz zapisok po russkoy grammatike, t.I-ІІ – Moskva: Uch .ped. yzd. , 1958. – 536 s.
10. Russkaia hrammatyka, t. II, Syntaksys. – M.: Yzd. Nauka, 1980. – 710 s.

11. Selyvanova E.A. Osnovy lingvisticheskoy teorii teksta i kommunikatsii / E.A. Selyvanova. – K.: Brama, Vovchok. – 2004. – 336 s.
12. Slynko I.I. Istorychnyi syntaksys ukrainskoi movy / Slynko I.I. – K.: Vyshcha shkola, 1973. – 215 s.
13. Slovnyk ukrainskoi movy v11 t. – K.: Nauk. Dumka, – 1970-1980
14. Tymchenko S.K. Vokatyv i instrumental v ukrainskii movi / S.K. Tymchenko – K.: Vyd-vo UAN, 1926. – 118 s.
15. Shahmatov O., Krimskiy A. Narisi z ukrainskoi movy. – K., Drukar, 1922. – 188 s.

Plyushch M.

SPECIFICITY OF EXPRESSION OF SEMANTIC-SYNTACTIC RELATION «WAY OF MOVEMENT, MOVEMENT»

The article deals with the particular qualities of syntax of an instrumental form of nouns (pronouns) in at verb' position, that denote the semantic-syntactic relation 'path of movement, displacement' (in which way?) in modern Ukrainian as a valently conditioned component in the structure of sentence-expression.

Key words: verb, semantic-syntactic relations, locative component, syntax of a word form, sentence structure, valency.

УДК 811.161.2'42

Семеншин О. І.

МОВНІ МЕЖІ ФОРМ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПРАГМАЛІНГВІСТИЧНИХ ТАКТИК УПЛИВУ

У статті розглянуто мовні одиниці з погляду закладеного в них інтерпретаційного потенціалу. Аналіз ґрунтується на декодуванні мовних значень шляхом компонентного аналізу, де специфіка вживання мовних одиниць, що є первинними елементами перлокутивних ефектів, зіставлено з комунікативною метою найпоширеніших в сучасному українському дискурсі стратегій дискредитації та викривлення інформації. Охарактеризовано основні тактики притаманні для конфронтативних стратегій, які здатні формувати деструктивні відчуття у сприйнятті елементів політичного дискурсу в реципієнтів. Оптимально визначенні мовні межі представництва прагмалінгвістичних тактик впливу надають змогу мовцеві досягати поставленої ним комунікативної мети, а цілеспрямована підбірка мовних засобів та знання про особливості ментальної картини свідомості соціуму дозволяють політику надати спрощене пояснення складних політичних реалій і сформувати в конкретного індивіда відчуття приналежності до певної ідеологічної групи.

Ключові слова: прагмалінгвістика, тактики, стратегії, мовленнєвий вплив, мовленнєвий акт, стратегія дискредитації, стратегія викривлення інформації.

Вивчення політичного дискурсу є доволі суперечливим, оскільки аналіз дискурсивного матеріалу потребує не лише міждисциплінарного опрацювання, а й урахування чотирьох концептуальних понять «влади», «конфлікту», «контролю», «домінації» та їх взаємозв'язку, які й формують специфічні особливості дискурсивного матеріалу. Механізми мовленнєвого впливу й притаманний їм набір мовних знаків є репрезентацією «мови в дії». Незважаючи на інтенсивний розвиток сучасних технологій, досі однією з найсильніших і найрезультативніших форм впливу залишається мовне представництво, яке формує викривлене, значною мірою віртуальне, поле політичної взаємодії, в якому сприйняття дійсності створюється технікою її препарування і відповідним мовним навантаженням [4, 108]. В основі такого мовленнєвого впливу лежить набір комунікативно-стратегічних тактик AIDA: attention, interest, desire, action [8, 48].

Систематичне дослідження прагмалінгвістичного потенціалу мовних одиниць в політичній лінгвістиці передбачає розгляд цього типу дискурсу як зразка конфліктогенного тексту, основна мета якого є переконати аудиторію за допомогою вербальних і невербальних засобів та сформувати готовність адресата до потрібної дії. Р. Водак, Р. Барт, Р. Блакара, Т. ван Дейк, Г. Ласвелла, П. Лазарсфельда, Дж. Клеппера, В. Дем'янков, М. Ільїн, Л. Ільницька, Є. Кожем'якін, К. Серажим, Л. Славова, Є. Переверзев,